



Miljöprövningsdelegationen

Bordsjö Äggproduktion AB
lars.knutsson@bordsjo.se

Kungörelsedelgivning

Tillstånd enligt miljöbalken till verksamhet med djurhållning

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 1.10-i

Beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen meddelar Bordsjö Äggproduktion AB (organisationsnummer 559454-2986) tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till verksamhet med djurhållning på fastigheten Askeryd 2:1 i Aneby kommun. Tillståndet omfattar anläggning för djurhållning med 70 000 platser för värphöns.

Tillkommande stall ska placeras enligt situationsplan i bilaga.

Miljöprövningsdelegationen godkänner enligt 6 kap. miljöbalken den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Miljöprövningsdelegationen beviljar dispens från det generella biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken för borttagande av åkerholmar på fastigheten Askeryd 2:1.

Miljöprövningsdelegationen avslår yrkandet om ytterligare igångsättningsstid utöver fem år.

Villkor

Allmänt

1. Om inte annat föreskrivs i villkoren nedan, ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden

har angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angivit eller åtagit sig.

Hantering och lagring av gödsel och tvättvatten

2. Hantering av organiska gödselmedel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter för närboende begränsas. Om eventuellt spill eller läckage ändå uppstår ska detta tas om hand så snart som möjligt.
3. Lagring av fast fjäderfäködsel ska ske på tät platta och under tak eller annan likvärdig tät täckning, som förhindrar uppfuktning och minskar vindpåverkan. Ytvatten ska förhindras att rinna till gödselplattan.
4. Gödselproduktionen får inte överstiga tillgänglig spridningsareal eller annan avsättning. Skriftliga avtal ska upprättas för avyttring av organiska gödselmedel. Den spridningsareal som de skriftliga avtalen omfattar ska motsvara det totala behovet av spridningsareal för den mängd gödsel som djurhållningen ger upphov till. Om gödsel går till annan avsättning, exempelvis till biogas, ska även detta redovisas i avtal.
5. Tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Avspolning av utrustning och maskiner, som används i eller vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och uppkommet spolvatten ska avledas till tät behållare. Lagringskapaciteten för tvätt- och spolvatten ska vara minst sex månader.

Kemikalie- och avfallsfrågor

6. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras väl uppmärkta och hanteras på sådant sätt att förorening av mark och vatten inte riskeras. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras nederbördsskyddat och vid behov ska förvaringsplatsen vara försedd med påkörningsskydd. Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallat område som är tätt och beständigt mot det som förvaras där. Invallningar ska dimensioneras så att de rymmer största behållarens volym och minst 10 % av övrig lagrad volym.

Buller

7. Ljudnivån från den samlade verksamheten får inte överskrida följande värden vid bostäder (frifältsvärde utomhus vid fasad).

	Klockslag	Ekvivalent ljudnivå	Momentan ljudnivå
Vardagar	07-18	50 dBA	
Lör-, sön- och helgdagar	07-18	45 dBA	
Kvällar	18-22	45 dBA	
Nattetid	22-07	40 dBA	55dBa

Buller ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas eller när tillsynsmyndigheten bedömer att det behövs.

Biotopskydd

8. De åkerholmar och odlingsrösen som omfattas av det generella biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § miljöbalken och som tas bort i samband med att stallet byggs, ska kompenseras i motsvarande omfattning. Kompensationsåtgärder ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Energianvändning

9. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt arbeta med energieffektivisering av verksamheten med fokus på minskad energiförbrukning och användning av fossila bränslen. Som stöd för detta arbete ska en åtgärdsplan finnas och följas. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Planen ska uppdateras minst vart femte år om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

Övrigt

10. Innan en verksamhet i sin helhet eller i någon del upphör ska skriftlig information lämnas till tillsynsmyndigheten. Minst fyra månader innan upphörandet ska verksamhetsutövaren

lämna in en plan för avvecklingen till tillsynsmyndigheten. I avvecklingen ska minst ingå

- omhändertagande av kemiska produkter samt icke-farligt och farligt avfall,
- undersökningar av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till samt
- en riskbedömning av föroreningssituationen.

Tillsynsmyndigheten får bestämma en annan tid för inlämnandet av plan för avveckling. Om det finns särskilda skäl får tillsynsmyndigheten bestämma att riskbedömning inte behöver genomföras.

11. Verksamheten ska kontrolleras enligt ett kontrollprogram som bland annat tydliggör hur efterlevnaden av villkoren ska kontrolleras samt hur utsläppen ska kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att detta beslut har fått laga kraft eller vid senare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Delegerade frågor

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 19 kap. 5 § 9 jämfört med 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att föreskriva de ytterligare villkor som kan föranledas av:

- Villkor 8, om kompensationsåtgärder för biotopskyddade åkerholmar och odlingsrösen.
- Villkor 9, om tidsintervall för uppdatering av åtgärdsplan.

Igångsättningstid

Tillståndet får tas i anspråk först när det fått laga kraft.

Den med tillståndet avsedda utökade verksamheten ska ha satts igång inom fem år från det att tillståndet har fått laga kraft, annars förfaller tillståndet i de delar som inte har satts igång.

Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när detta tillstånd tas i anspråk och när verksamheten sätts igång.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse på sätt som anges sist i beslutet.

Redogörelse för ärendet

Tidigare beslut

Verksamheten är inte tidigare tillståndsprövad. Ansökan gäller en nyetablering av verksamhet för djurhållning.

Samråd

Samråd med Länsstyrelsen och Aneby kommun genomfördes den 2 september 2024. Samråd med de enskilda som har antagits vara särskilt berörda av verksamheten samt Jordbruksverket och Trafikverket har skett genom skriftlig information. Verksamheten ingår bland de verksamheter som alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan. Den utökade kretsen har informerats via annons i Smålands-Tidningen.

Ärendets handläggning

Ansökan, med miljökonsekvensbeskrivning, har kungjorts i Smålands-Tidningen och Tranås Tidning. Handlingarna har hållits tillgängliga för allmänheten i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken.

Remissförfarande har genomförts med Länsstyrelsen i Jönköpings län, Bygg- och miljöenheten i Aneby kommun, Aneby Miljö & Vatten AB, Räddningstjänsten Aneby, Jordbruksverket samt Naturvårdsverket.

Sökanden har i bemötande lämnat synpunkter på de remissvar som inkommit.

Ansökan med yrkanden

Bordsjö Äggproduktion AB söker tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för verksamhet med djurhållning vid fastigheten Askeryd 2:1 i Aneby kommun.

Bolaget ansöker vidare om dispens från generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § miljöbalken för åkerholmar som berörs av verksamheten.

Bolaget yrkar:

- Att tillstånd enligt miljöbalkens 9 kapitel ska ges för att på fastigheten Askeryd 2:1 i Aneby kommun få bedriva verksamhet med djurhållning omfattande 70 000 platser för värphöns.
- Att anläggningen får placeras med en huvudsaklig utformning enligt presenterad situationsplan.
- Att miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.
- Att innan miljöprövningsdelegationen fattar beslut i tillståndsfrågan ska vi som sökande få möjlighet att få se och lämna synpunkter på föreslagna villkor. Detta gäller såväl villkor som föreslås av kommun och länsstyrelse liksom de villkor som miljöprövningsdelegationen vill besluta om.
- Att den utökade verksamheten med värphöns ska ha satts i gång senast tio år efter det datum då tillståndet vunnit laga kraft.

Förslag till villkor

Bolaget har föreslagit villkor för verksamheten.

Sökandens beskrivning av ärendet

Av ansökningshandlingarna och av vad bolaget i övrigt har angett framgår bland annat följande.

Lokalisering

Platsen för den planerade byggnationen är belägen i skogsbygden i Aneby kommun, mitt emellan Aneby och Rydsnäs. Anläggningsområdet för sökt djurhållning omfattas inte av kommunens översiktsplan eller av några övriga planer eller områdesbestämmelser.

På samma fastighet finns anläggning för dikor samt anläggning för värphöns, båda dessa bedrivs ekologiskt. Verksamheterna bedrivs av annan verksamhetsutövare än sökt verksamhet.

Det finns fyra bostäder inom 500 meter från anläggningen. Bostäderna ligger i ett gynnsamt läge i relation till förhärskande vindriktning. Inga skolor, förskolor eller andra offentliga byggnader finns inom 500 meter från anläggningen.

Plats för planerade byggnader utgörs av åkermark. Den närmaste omgivningen till anläggningen består av åkermark i väster och skogsmark i övriga väderstreck.

Närmaste skyddade naturområde är Natura 2000-områden 2,4 kilometer väster och 3,2 kilometer norr om platsen. Bolaget bedömer att den ansökta djurhållningen vid Askeryd inte kommer ha någon betydande påverkan dessa Natura 2000-områden

Produktion

Planerad anläggning består av ett nytt djurstall om cirka 3 400 m² samt tillhörande gödselhus och tvättvattenbrunn.

Anläggningen kommer omfatta 70 000 platser för värphöns.

Den sökta verksamheten omfattar inte någon verksamhet med växtodling.

Gödselhantering

Djurhållningen kommer att generera cirka 2 100 m³ fastgödsel per år. Gödseln kommer lagras i ett gödselhus med lagringsvolym om 1 800 m³, vilket uppfyller krav om tio månaders lagringskapacitet. All gödsel kommer säljas, i första hand som gödselmedel inom växtodling. Andra användningsområden kan bli aktuella såsom jordtillverkning eller som substrat vid biogasproduktion.

Vatten

Kommunalt vatten kommer användas vid verksamheten. Verksamheten medför inga punktutsläpp till vatten. Sanitärt avloppsvatten leds till kommunalt avloppsnät.

Tvättvatten

Stallet kommer rengöras efter varje produktionsomgång, en gång per 1,5 år. Det beräknas bli cirka 350 m³ tvättvatten vid en tvätt. Tvättvattnet kommer ledas till en separat tvättvattenbrunn om cirka 500 m³. Tvättvattnet kommer avyttras för spridning på åkermark.

Utsläpp till luft

Lokalt punktutsläpp sker i form av ammoniak via ventilationsluft från stall. Ventilationsluften släpps ut från trummor som sitter i stallbyggnadernas tak och väggar. Kvantiteten på ammoniakutsläppen från det nya stallet beräknas bli cirka 5,9 ton per år. Beräknat per djurplats blir utsläppet cirka 0,08 kg ammoniak per plats, vilket ligger inom BAT-AEL. Den ammoniak som släpps ut från stallen kommer i huvudsak att belasta produktiv och relativt okänslig skogsmark nordöst om anläggningen.

Kemiska produkter och avfall

Kemikalier

Inom djurhållning används få kemikalier. Stallet tvättas med vatten och får sedan torka. Därefter sker desinfektion. Kemikalier förvaras i liten omfattning; små mängder med kort lagringstid.

Avfall och kadaver

Små avfallsmängder uppkommer i verksamheten. Avfallet som uppkommer utgörs i huvudsak av papper och plast från emballage.

Farligt avfall uppkommer sannolikt inte i verksamheten, om det uppstår så kommer avfallet hämtas av godkänd transportör som också får sköta rapporteringen till Naturvårdsverket.

Verksamheten kommer anlita Svensk Lantbrukstjänst för hämtning av kadaver. Döda djur kommer förvaras i frysbox i väntan på hämtning.

Lukt och buller

Förhärskande vindriktning är från sydväst. Erfarenheten från andra verksamheter med värphöns är att den dagliga driften inte innebär någon egentlig lukt till omgivningen. I samband med utlastning och transport av gödsel, vilket sker under korta och koncentrerade tillfällen några gånger per år kan viss doft spridas i den nära omgivningen.

Transporter

Transporterna till och från anläggningen vid Askeryd går direkt från allmän väg, utan att passera några bostäder.

Förväntade transporter till verksamheten är som följer:

Typ av transport	Fordonsslag	Frekvens	Antal vändor per tillfälle
Inleverans av foder	Lastbil + släp	8 ggr/mån	1
Inleverans av unghöns	Dragbil + trailer	2 ggr/1,5 år	2
Utleverans av ägg	Lastbil	1-2 ggr/vecka	1
Utleverans av slaktdjur	Lastbil + släp	2 ggr/1,5 år	2

Transport av gödsel till mottagare sker inom mottagarens verksamhet, och alltså inte inom Bordsjö Äggproduktion AB. Dessa uppskattas till att omfatta ett 30-tal vändor med lastbil fördelat på några få dagar under två till tre koncentrerade perioder per år.

Inleverans av foder kan ske både dagtid och nattetid, men transporterna är för det mesta förlagda till dagtid. Transport av djur, både inkommande och utgående transporter, sker under mycket koncentrerade perioder. Under dessa perioder kan transporterna ske både dagtid och nattetid. Gödsel från lager till mottagare transporteras i huvudsak under dagtid.

Transporterna till och från det nya stallet bedöms inte medföra någon oacceptabel störning.

Energianvändning

Verksamheten beräknas få en elförbrukning om cirka 180 000 kWh per år. Förbrukningen är kopplad till driften av ventilation, utfodrings- och vattensystem samt belysning. Verksamheten kommer att använda sig av följande energikällor:

Produktgrupp	Produkt	Ändamål
Drivmedel	Diesel	För drift av reservelverket.
El	Delvis förnybar el	Belysning, ventilation, foder- och vattenförsörjning.
Värme från biobränslepanna	Biobränsle	Uppvärmning av packhus, personalrum och stall.

Stallet kommer vara väl isolerat. Ventilationen blir varvtalsstyrd och därmed energieffektiv enligt dagens bästa teknik. Idag utgör elkostnaden i sig själv ett starkt incitament för att söka så energisnåla lösningar som möjligt.

Värme från biobränslepanna köps från externt företag.

Olycksrisker

Det föreligger inte någon direkt miljöstörande olycksfallsrisk i verksamheten. Släckvatten vid en eventuell brand kommer samlas upp i anläggningens tvättvattenbrunn. Anläggningen är försedd med automatlarm för strömavbrott och andra störningar.

För att klara en situation av avbruten elförsörjning finns ett reservkraftverk vid anläggningen.

Biotopskydd

I närheten av planerad byggnation finns tre mindre åkerholmar med stenar som plockats från åkermark. Åkerholmarna ligger så nära det planerade stallet att de behöver plockas bort i samband med att det nya stallet byggs.

Som kompensationsåtgärd föreslås att stenmaterial från de tre högarna flyttas och läggs till tre nya stenrösen cirka 100 meter söder om deras nuvarande position.

Miljömål

De mest aktuella målen att kommentera i relation till verksamheten bedöms vara "Ingen övergödning" och "God bebyggd miljö".

Ingen övergödning

Från anläggningen vid Askeryd kommer det inte ske några punktutsläpp till vattendrag. Gödseln lagras i tätt lager av betong varifrån läckage ej kan ske.

Verksamheten kommer medföra ett utsläpp av ammoniak till luft från stall och gödsellager, vilket medför ett ökat kvävenedfall i närområdet. Nedfallet kommer främst att belasta den skog i som finns i förhärskande vindriktning, men även närbelägen åkermark kommer beröras av ett ökat nedfall av ammoniak. Uppskattningsvis är det mark inom en radie av drygt en kilometer som kommer beröras av lokalt nedfall från den nya anläggningen. Inom den distansen finns inte något utpekad känsligt område. Det nedfall som landar direkt på vattenytor i närliggande vattendrag är litet i relation till mängden kväve som redan finns i ytvattnet och har ingen inverkan på miljömålet gällande övergödning. Med hänvisning till ovanstående är det vår bedömning är att ansökt verksamhet kan bedrivas utan att det uppstår konflikt med miljömålet "Ingen övergödning".

God bebyggd miljö

Den aktuella djurhållningen sker ute på landsbygden, i anslutning till befintlig gårdsmiljö med djurhållning. Därmed föreligger inga konflikter gentemot någon tätortsbebyggelse. Bostäderna i närområdet ligger i ett gynnsamt läge i relation till förhärskande vindriktning. Den planerade verksamheten bedöms inte ligga i konflikt med miljömålet "God bebyggd miljö".

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer för vatten

Markerna vid Askeryd avvattnas mot Bordsjöbäcken. Vattenförekomsten Bordsjöbäcken har i VISS beteckningen SE 640 846-145 344.

Enligt VISS har Bordsjöbäcken måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status.

Miljökvalitetsnormen är satt till god ekologisk status och god kemisk status.

Åtgärder för att miljö kvalitetsnormen inte ska överskridas

Djurhållning, gödsellagring liksom hantering av tvättvatten sker i slutna system utan punktutsläpp till vatten. Därmed sker inte någon påverkan på miljö kvalitetsnormen för Bordsjöbäcken.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Avvattningen från området där anläggningen är belägen sker via Bordsjöbäcken mot Västra Lägern och vidare mot Sommen. Sommen omfattas av förordning (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Gällande miljö kvalitetsnormer för fiskvatten omfattar parametrarna temperatur, upplöst syre, pH, ammoniak/ammonium, restklor samt zink. Djurhållningen vid Askeryd använder inte klor eller zink, och utsläppet av ammoniak från anläggningen kan inte heller ha någon inverkan på nyss nämnda parametrar i Sommen, som ligger flera mil bort. Miljö kvalitetsnormer för musselvatten gäller endast vatten i Västra Götalands län.

Luftkvalitet och omgivningsbuller

Verksamheten är belägen på landsbygden och har ingen påverkan på gällande luftkvalitetsnormer (förordning 2010:477) för utomhusluft. Inte heller förordning (2004:675) om omgivningsbuller berör den aktuella verksamheten.

Kumulativa effekter

De två andra anläggningarna med djurhållning som finns väster respektive söder om det planerade nya stallet i Askeryd medför en kumulativ påverkan gällande lokalt nedfall av ammoniak. Det sammanlagda nedfallet från de tre anläggningarna bedöms inte medföra någon oacceptabel påverkan på omgivningen.

Alternativ lokalisering

En alternativ lokalisering har redovisats cirka 350 meter söder om föreslagen placering. De båda alternativen är likvärdiga när det gäller påverkan på omgivningen som de medför. Huvudalternativet är den lokalisering som är bäst från smittskyddssynpunkt.

Nollalternativ

Nollalternativet bedöms inte medföra några väsentliga fördelar avseende påverkan på den yttre miljön. De generella regleringar som

finns avseende gödselhantering, spridningsareal etcetera för verksamheter med djurhållning i regionen, innebär att risken för oacceptabel miljöpåverkan är liten. Om tillstånd inte beviljas kommer den här möjligheten till utökad svensk livsmedelsproduktion att förspillas. Det innebär också att Sverige, liksom Aneby kommun, går miste om potentiella arbetstillfällen och skatteintäkter från den ökade verksamheten.

Yttranden

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd meddelas under förutsättning att tillståndet kompletteras med ytterligare villkor. Länsstyrelsen anser att tillståndet bör kompletteras med villkor om buller, kontrollprogram, förstagångsundersökning samt olägenhet av lukt. Vidare anser Länsstyrelsen att det behövs ett villkor för lagringsutrymme av fjäderfägödsel och ett villkor för tvätt- och spolvatten, till exempel:

- Lagringsutrymme för fast fjäderfägödsel ska vara försett med tak och väggar så att gödseln skyddas mot nederbörd och i övrigt utformat så att riskerna för ammoniakavgång och luktolägenheter i omgivningen minimeras.
- Tvätt- och spolvatten från rengöring av stallar ska ledas till tät behållare och omhändertas så att det inte medför förorening av yt- eller grundvatten. Lagringskapaciteten för tvätt- och spolvatten ska vara minst tio månader.

Länsstyrelsen gör följande medskick rörande biotopskyddsområden då vårt förslag på komplettering (punkt 2) av ansökningshandlingarna var otydlig. Länsstyrelsen förutsätter att bolaget gör en inventering av generella biotopskyddsområden (odlingsrösen, stenmurar, åkerholmar, diken) inom det aktuella området för prövning innan Miljöprövningsdelegationen fattar beslut i ärendet så att frågan om eventuell dispens kan hanteras i samband med tillståndsprövningen.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget yrkat på en lång igångsättningstid. Länsstyrelsen förutsätter att Miljöprövningsdelegationen i övrigt föreskriver de villkor som är relevanta för denna typ av verksamhet.

Sökandens bemötande

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Buller

Sökande noterar att villkor rörande buller verkar ha blivit standard i tillståndsärenden för djurhållning, antingen det behövs eller inte. Av ansökan framgår att verksamheten vid anläggningen inte medför något egentligt buller varför bullervillkor är onödigt.

Kontrollprogram

Krav på kontrollprogram för verksamheten finns redan i Förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll, FVE 1998:901. Ett separat villkor i tillståndet om kontrollprogram skulle därmed utgöra en onödig dubbelreglering.

Förstagångsundersökning

Länsstyrelsen förordar att en 'förstagångsundersökning' ska göras, detta utan att klargöra vad som ska undersökas och varför. Sökande konstaterar att det knappast kan föreligga något miljömässigt skäl för att undersöka det markområde som är aktuellt för byggnation. Markens historik är väl känd, utredning inför statusrapport steg 1-3 har bifogats till ansökan.

Lukt

Periodvisa olägenheter av lukt utgör en störning för omgivningen som är normal för den här typen av verksamhet. Erfarenhetsmässigt vet man att det luktar i samband med spridning av gödsel, vilket sker vid korta och koncentrerade tillfällen, men att det i normalfallet inte blir någon luktstörning från den dagliga driften av hönsstallen. Om det, mot förmodan, från anläggningen skulle uppstå luktproblem som är oacceptabla så kan detta hanteras av tillsynsmyndigheten utan att det är specifikt uttryckt i ett villkor.

Det sker ingen spridning av gödsel inom företaget Bordsjö Äggproduktion AB, men som allmän information kan nämnas att det företag som sprider gödsel på åkrarna i området kring Askeryd har för vana att informera närboende innan spridning av gödsel sker.

Lagringskapacitet för tvättvatten från stall

Den föreslagna villkorsformuleringen ”Tvätt- och spolvatten från rengöring av stallar ska ledas till tät behållare och omhändertas så att det inte medför förorening av yt- eller grundvatten”, är bra.

Däremot är förslaget om tio månaders lagringskapacitet för tvättvatten inte miljömässigt motiverat. Stallen är noggrant torrstädade innan den avslutande vattentvätten tar vid.

Tvättvatten från rengöring av stall har därför ett mycket lågt innehåll av växtnäring. Redan det vanligt förekommande kravet på sex månaders lagringskapacitet för tvättvatten är svårt att se den miljömässiga motiveringen till.

Åkerholmarna inom verksamhetsområdet

De tre åkerholmar som finns inom det aktuella anläggningsområdet omfattas av det generella biotopskyddet. Sökande bedömer att åkerholmarna kan komma att påverkas av anläggningsarbetet. Därför anhålles om att det kommande tillståndsbeslutet även ska omfatta beslut om dispens från det generella biotopskyddet för nyss nämnda åkerholmar.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Ärendets handläggning

Sökanden har begärt att få ta del av föreslagna villkor och lämna synpunkter på dessa. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att tillståndsärendet har handlagts i enlighet med miljöbalkens föreskrifter om bland annat kungörelse och remissförfarande. Miljöprövningsdelegationen bedömer inte att det finns något behov av ytterligare kommunikering och utredning i ärendet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget har fullgjort de i 6 kap. miljöbalken angivna skyldigheterna att genomföra samråd samt att ta fram och ge in en miljökonsekvensbeskrivning. Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Statusrapport

Miljöprövningsdelegationen gör ingen annan bedömning än bolaget avseende risken för föroreningsskada och behovet av en statusrapport. Utredningen har visat att risken är liten för att den beskrivna industriutsläppsverksamheten medför föroreningsskada och därmed behöver inte en statusrapport upprättas.

Tillåtlighet

Industriutsläppsverksamhet

Av 1 kap. 13 § industriutsläppsförordningen följer att slutsatser om bästa tillgängliga teknik (Best Available Technique) ska användas som referens vid tillståndsprövning. Av det följer att de utsläppsvärden och beskrivningar av andra försiktighetsmått som finns i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap. industriutsläppsförordningen ska användas.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att uppfyllelsen av industriutsläppsförordningen och BAT-slutsatser kommer att granskas i samband med tillsynen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivas i huvudsak i enlighet med bästa tillgängliga teknik.

Lokalisering, miljöbalkens mål och hänsynsregler

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att den sökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att sökanden i tillräcklig omfattning har visat att de förpliktelser som följer av 2 kap. 1 § miljöbalken kommer att iakttas i den sökta verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen. Den valda lokaliseringen kan därmed godtas.

Miljökvalitetsnormer

Bedömningen utgår ifrån den status och miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten som har fastställt med stöd av vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Närmaste vattenförekomst enligt VISS är Bordsjöbäcken (SE640846-145 344). Utifrån ansökningshandlingarna framgår att den sökta verksamheten kan genomföras utan risk för att försämra den ekologiska och kemiska statusen för berörd recipient, då verksamheten inte medför några punktutsläpp till vatten.

Miljöprövningsdelegationen delar bedömningen att verksamheten kan bedrivas utan att vattenmiljön i Bordsjöbäcken försämras på ett otillåtet sätt, och att verksamheten inte kommer att försvåra möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm.

Miljöprövningsdelegationen bedömer heller inte att verksamheten på ett betydande sätt bidrar till att nu gällande miljökvalitetsnormer enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) och förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten inte följs.

Sammanfattande bedömning av tillåtligheten

Den sökta verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och en specifik miljöbedömning ska göras.

Miljöprövningsdelegationen har med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och vad som kommit fram under handläggningen identifierat utsläpp av näringsämnen till luft som verksamhetens mest betydande negativa miljöeffekt, genom den gödsel som uppkommer till följd av verksamheten. Lagring och hantering av gödsel medför, genom utsläpp av ammoniumkväve, negativa miljöeffekter på omgivande luft och närliggande recipienter. Den specifika miljöbedömningen visar att åtgärder behöver vidtas och villkor behöver föreskrivas för att en hållbar utveckling ska främjas. Under nedanstående rubriker redovisas en mer preciserad bedömning.

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut, och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger hinder mot att bevilja sökt tillstånd.

Villkor

Hantering och lagring av gödsel

I BAT-slutsatserna för intensiv uppfödning av fjäderfä och gris anges att bästa tillgängliga teknik (Best Available Technique), utöver att minska förhållandet mellan fastgödselstackens avgivande yta och dess volym, är att lagra fast fjäderfägödsel i en byggnad med tak eller att täcka fastgödselstackar.

Bolaget har beskrivit att lagring av gödsel kommer att ske i ett gödsellager med en konstruktion av täta väggar på tre sidor samt tak. Miljöprövningsdelegationen bedömer att detta är ett lämpligt sätt att lagra gödsel. Det är viktigt att fastgödseln hålls så torr som möjligt och att vindpåverkan förebyggs för att säkerställa att avgången av ammoniak minimeras. Miljöprövningsdelegationen finner det skäligt att ställa krav på skyddsåtgärder i form av tät täckning av gödsellagren, varför villkor föreskrivs i denna del.

Det totala behovet av spridningsareal uppgår för planerad produktion av gödsel till cirka 500 hektar. Bolaget har anført att all gödsel kommer att avyttras, och man inte anser att villkor om skriftliga avtal gällande avyttring av stallgödsel är nödvändigt.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att jordbruksföretag som för bort gödsel har en dokumentationsskyldighet enligt 14 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (SJVFS 2004:62), senast reviderad den 8 december 2021 (SJVFS 2021:37). Miljöprövningsdelegationen bedömer att det behöver finnas en långsiktig plan för den gödsel som uppkommer till följd av djurhållningen. Det behöver därför säkerställas att bolaget genom avtal har tillgång till tillräcklig spridningsareal eller att avyttring sker till någon annan form av förmedling. Det behöver därmed finnas skriftliga avtal för den stallgödsel som ska spridas eller på annat sätt avyttras. Om bolaget inte har skriftliga avtal som motsvarar den mängd stallgödsel som uppkommer måste djurhållningen anpassas därefter.

Tvätt- och spolvatten

Tvättvatten från rengöring av stallar samt vatten från avspolning av utrustning som används i stallarna, kan innehålla beaktansvärda mängder näringsämnen. Uppsamlat tvätt- och spolvatten bör även betraktas som ett avfall. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att det behövs försiktighetsmått för att förebygga påverkan på yt-

och grundvatten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är motiverat att föreskriva som villkor att tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Vidare bedömer Miljöprövningsdelegationen att avspolning av utrustning och maskiner, som tillhör stallbyggnaderna eller som används vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och att även det spolvatten som då uppkommer ska avledas till tät behållare.

Kemikalie- och avfallsfrågor

Utsläpp till mark eller vatten av kemiska produkter och avfall kan medföra allvarliga konsekvenser för miljön och för människors hälsa. Det är viktigt att förvaring och hantering av kemiska produkter och avfall sker på ett betryggande sätt och i övrigt så att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och omhändertas på ett miljömässigt lämpligt sätt. Miljöprövningsdelegationen anser att det är skäligt att föreskriva villkor för märkning och förvaring av kemiska produkter och farligt avfall i syfte att minimera riskerna för förorening av mark och vatten vid hantering.

Buller

Buller från verksamheten uppkommer från driften av anläggningen exempelvis från fasta installationer så som ventilation, fläktar samt från transporter till och från anläggningen.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att villkor behövs för reglering av vilken bullerpåverkan från verksamheten som bör anses vara tillåtlig och att detta bör utformas som begränsningsvärden.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att de värden som rekommenderas i Naturvårdsverkets Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, rapport 6538, bör tillämpas. Mot bakgrund av närheten till bostäder bedömer Miljöprövningsdelegationen att värdet vid bostäder (frifältsvärde utomhus vid fasad) för dagtid (50 dBA) bör gälla kl. 07.00–18.00 och att värdet för natt (40 dBA) bör gälla kl. 22.00–07.00.

Energianvändning

Det finns ofta såväl miljömässiga som ekonomiska vinster att hämta vid ett löpande energieffektiviseringsarbete. En åtgärdsplan är ett stöd för verksamhetsutövaren att tänka strategiskt i energifrågorna. Den håller därmed energifrågan aktuell över tid. Tillståndspliktig djurhållning förbrukar mycket energi fördelat på flera förbrukningsställen. I dag uppstår möjligheter både till att minska energibehovet och att gå över till fossilfria alternativ. Möjligheterna

varierar mellan verksamheter, men Miljöprövningsdelegationen bedömer att en åtgärdsplan i energifrågan också kan innehålla olika ambitionsnivåer som kan anpassas i det enskilda fallet och blir ett bra underlag för diskussion och planering med tillsynsmyndigheten.

Kontrollprogram

Verksamheten omfattas av förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll. Där ställs bland annat krav på rutiner för fortlöpande kontroll av att utrustning med mera för drift och kontroll hålls i gott skick. För att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön bör bolaget fortlöpande och systematiskt bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att ett kontrollprogram bör finnas för verksamheten. Programmet bör bland annat omfatta kontroll och rutiner för att säkerställa att villkoren i tillståndet innehålls. När förslag till kontrollprogram tas fram bör samråd ske med tillsynsmyndigheten och det bör lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att detta beslut har fått laga kraft eller vid senare tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Igångsättningstid

Sökande har yrkat på en igångsättningstid om tio år med anledning av att det bland annat krävs lång framförhållning med verksamheter av den här typen.

Miljöprövningsdelegationen gör följande bedömning i frågan om igångsättningstid.

Igångsättningstiden bör anpassas utifrån den tid som krävs för att uppföra de anläggningsdelar som omfattas av ett tillstånd. I detta fall är det den tid som krävs för att uppföra ett stall som bör avgöra behovet av igångsättningstid.

Avtalsförhandling med packerier och marknadsläge är inte omständigheter som hindrar bolaget från att ta tillståndet i anspråk och sätta igång verksamheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att en igångsättningstid om tio år är omotiverat lång mot bakgrund av de anläggningsarbeten som ska göras. Bolaget behöver inte ha uppnått full produktion när igångsättningstiden har löpt ut.

Miljöprövningsdelegationen finner därför att en igångsättningstid om fem år får anses vara rimlig för denna typ av verksamhet. Sökandes yrkande om en igångsättningstid om tio år kan därför inte beviljas.

Upplysningar

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar verksamhetsutövaren från skyldighet att rätta sig efter vad som föreskrivs i annan författning.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Växjö, se nedan.

De som medverkat i beslutet

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av Linnea Hjorter, ordförande, och Karin Sigvardsson, miljösakkunnig. Länsstyrelsens föredragande har varit miljöskyddshandläggare Carl Arrhenius.

Bilagor

Situationsplan

Kopia till

Medverkande konsult
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Samhällsbyggnadsnämnden i Aneby kommun
Naturvårdsverket (+missiv IUF)
Jordbruksverket (+missiv IUF)
Havs- och vattenmyndigheten
Aktförvararen
Peter Wiberg (+missiv om delgivning)
Anette Lägervik, Peo Lägervik (+missiv om delgivning)

Delgivning

Länsstyrelsen delger detta beslut genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska inom tio dagar efter dagen för detta beslut införas i **Post- och Inrikes Tidningar** samt **Smålands-Tidningen** och **Tranås Tidning**.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsens enhet för miljöprövning, Korsningen Storgatan 23 och S:t Larsgatan 28, Linköping och hos aktförvararen i ärendet, Kommunkansliet i Aneby kommun.

Ett meddelande om delgivningen ska skickas till någon eller några av dem som delgivningen avser för att vara tillgängligt för alla dem som avses med delgivningen. Ett exemplar av kungörelsen översänds därför till berörd kommun, sökanden och aktförvararen för att vara tillgänglig för sakägarna. Ett exemplar av tillståndet inklusive bilaga om delgivning översänds till ett par av sakägarna.

Delgivning anses ha skett på fjortonde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom ovan nämnda tid har införts i ovan nämnda tidningar.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med vanlig post till **Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping** eller med e-post till ostergotland@lansstyrelsen.se

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **30 oktober 2025**. Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

I överklagandet ska ni ange vilket beslut som överklagas och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ange även namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om ni behöver fler upplysningar kan ni vända er till Länsstyrelsen.

Situationsplan



Översiktsbild över Bordsjö Ägg AB:s placering av tillkommande stall (1), gödselhus (2) tvättvattenbrunn (3) samt för anslutningsväg.